

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО
Декан ФЕБА
[Signature]
Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
« 8 » 09 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
[Signature]
Анатолій ПОЛУХІН
« 10 » 10 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Методологія прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-професійна програма: «Підприємництво та бізнес-технології»
Освітньо-професійна програма: «Митна діяльність підприємницьких структур»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105/3,5	17	17	–	71	(1) ДЗ - 1с.	-	Діф. залік 1с.
Заочна	1	105/ 3,5	6	6	–	93	(1) К.р.- 1с.	-	Діф. залік 1с.

Індекс: НМ-6-076-3/23 – 2.1.3
НМ-6-076-2/23 – 2.1.3
НМ-6-076-2з /23 – 2.1.3

СМЯ НАУ РП 11.01.05–01–2023

Робочу програму навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур», «Підприємництво та бізнес-технології» навчальних та робочих навчальних планів № НМ-6-076-3/23, НМ-6-076-2/23, НМ-6-076-2з /23, № РМ-6-076-3/23, № РМ-6-076-2/23, № РМ-6-076-2з /23, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
професор кафедри економіки
та бізнес-технологій, д.е.н. професор:

Павло ПАШКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», (освітньо-професійна програма «Митна діяльність підприємницьких структур», «Підприємництво та бізнес-технології») - кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол № 11 від «08» 08 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Митна діяльність підприємницьких структур»

Павло ПАШКО

Гарант освітньо-професійної програми
«Підприємництво та бізнес-технології»

Оксана ШКОЛЕНКО

Завідувач кафедри

Оксана ЧУМАК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 1 від «08» 09 2023 р.

Голова НМРР

Анатолій ТОФАНЧУК

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	6
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	7
2. Програма навчальної дисципліни	7
2.1. Зміст навчальної дисципліни	7
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	7
2.3. Тематичний план	11
2.4. Домашнє завдання / контрольна (домашня) робота (ЗФН).....	11
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи	12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	12
3.1. Методи навчання	12
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	12
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	13
4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем знань та вмінь	14

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Місце: дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області економіки, підприємництва та бізнес-технологій. Предметом вивчення навчальної дисципліни є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю у сфері підприємництва та торгівлі.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів знань з методології досліджень, типології методів наукового пізнання, розкриття основних способів і прийомів теоретичного й емпіричного рівнів дослідження, технології їх практичного використання у науковій діяльності здобувачів вищої освіти; формування фахових компетентностей з підприємництва та торгівлі, пов'язаних з прикладними дослідженнями у цій сфері; досягнення здобувачами програмних результатів навчання (зокрема, в сукупності з іншими освітніми компонентами), на основі яких формується профіль сучасного фахівця у галузі управління та адміністрування у сфері підприємництва та торгівлі.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- визначення змісту та особливостей емпіричного, методичного та методологічного рівнів наукового дослідження задля визначення, аналізу проблем у сфері підприємництва та торгівлі, розробки заходів щодо їх вирішення;
- вибір та використання відповідних методів, інструментарію задля оцінки продукції, товарів, послуг, а також процесів, що відбуваються в підприємницьких та торговельних структурах, робити відповідні висновки для обґрунтування рішень, спрямованих на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання, зокрема і за умов невизначеності та ризиків;
- опанування межами контексту обрання предметної області дослідження в сфері підприємництва та торгівлі, зокрема продукувати та впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких та торговельних структур;
- опанування змісту роботи з інформаційними ресурсами та композиціями наукових звітів;
- вміти продукувати «новий науковий результат» та прикладний результат» на основі володіння методами та інструментарієм стратегічного управління для забезпечення стійкого розвитку суб'єктів бізнесу з урахуванням специфіки підприємництва та торгівлі;
- опанування форми, порядку, оформлення та апробації результатів наукового дослідження, публічно представляти результати дослідження з використанням сучасних апаратних і програмних презентаційних засобів; документального забезпечення впровадження наукових результатів.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

*У результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач повинен набути таких **результатів навчання** (в сукупності з іншими освітніми компонентами):*

1.2.1. Для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології»

Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності (ПРН 1).

Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення (ПРН 2).

Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та/або торгівлі (ПРН 5).

1.2.2. Для освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур»

Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення (ПРН 2).

Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп (ПРН 4).

Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та/або торгівлі діяльності (ПРН 5).

Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність (ПРН 6).

Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких та/або торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень (ПРН 8).

Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких та/або торговельних структур за умов невизначеності та ризиків (ПРН 10).

Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких та/або торговельних структур (ПРН 11).

Впроваджувати інноваційні методи митної діяльності з метою створення умов для ефективного управління експортно-імпортними операціями підприємницьких та торговельних структур (ПРН 13).

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

*У результаті вивчення даної навчальної дисципліни (в сукупності з іншими освітніми компонентами) здобувач повинен набути таких **компетентностей** (в сукупності з іншими освітніми компонентами):*

1.3.1 Для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології»

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва та/або торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог (ІК).

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 1).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 2).

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК 3).

Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків (ЗК 5).

Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та/або торговельних структур (ФК 1).

Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та/або торгівлі (ФК 3).

Здатність до проведення стратегічного управління розвитком бізнес-структур (зокрема, авіаційної галузі), що забезпечить їх конкурентоспроможність й активізацію інноваційних бізнес-процесів, використовувати новітні методи управління та бізнес-технології для ефективної діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємництва та/або торгівлі (ФК 6).

Здатність вести сучасний бізнес (зокрема, авіаційної галузі) на новій технологічній основі, виконувати ділові операції та угоди з використанням електронних засобів за умов розвитку цифрової економіки (ФК 7).

1.3.2. Для освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур»

Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог (ІК).

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 1).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 2).

Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких або торговельних структур (ФК 1).

Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та/або торгівлі (ФК 3).

Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності (ФК 4).

Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів в підприємницькій та/або торговельній діяльності (ФК 5).

Здатність аналізувати та оцінювати вплив норм митного законодавства системи Європейського Союзу на здійснення підприємствами митної діяльності в Україні (ФК 7).

Здатність приймати рішення у ситуаціях, які вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм митного та господарського права, а також розуміння специфіки практики їх застосування, зокрема на авіаційних підприємствах (ФК 9).

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології»

Дана дисципліна базується на знаннях дисципліни: «Ділова іноземна мова» та є базою для написання курсових робіт з дисциплін «Управління бізнес-проєктами», «Управління конкурентоспроможністю підприємницьких та торговельних бізнес-структур», а також написання кваліфікаційної роботи.

Для освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур»

Дана дисципліна є базою для вивчення дисципліни «Управління та аналіз митних ризиків» та проходження виробничої з митної діяльності підприємницьких структур.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модулю № 1 «Методологія прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі», засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля № 1 «Методологія прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі».

Інтегровані вимоги модуля № 1.

Знати:

- основоположні поняття про науку і наукові дослідження;
- парадигму методології науки;
- сутність понять і категорій методології наукових досліджень;
- зміст і структуру процесу наукових досліджень;
- принципи і методи наукових досліджень, властивості їх застосування;
- види та форми науково-дослідної роботи; процес організації науково-дослідної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня;
- форми, порядок оформлення, апробації результатів наукового дослідження, публічного представлення наукових результатів з використанням сучасних апаратних і програмних презентаційних засобів; порядок документального забезпечення впровадження результатів наукового дослідження у практику.

Вміти:

- організувати проведення наукового дослідження; збирати й обробляти інформацію, необхідну для проведення наукового дослідження;
- правильно формулювати зміст, предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження у сфері підприємництва та торгівлі;
- застосовувати доцільні методи під час проведення наукових досліджень залежно від їх цілей;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійних дослідженнях;
- логічно будувати наукове дослідження відповідно до логіки та мети дослідження; проводити дослідницьку діяльність у сфері підприємництва та торгівлі;
- науково обґрунтовувати і структурувати отримані наукові положення; виконувати аналіз та оцінку одержаних результатів.

Тема 1. Наука та наукові дослідження у сучасному світі.

Предмет і сутність науки, її основні функції. Етапи становлення і розвитку науки. Основні закономірності розвитку науки. Історичні етапи розвитку науки. Класифікація наук. Основні принципи науки і наукового пізнання. Основні наукові

поняття. Загальні поняття про наукову діяльність. Мета і завдання фундаментальних і прикладних наук.

Базові складові «економіки знань», основні передумови її формування. Наукові знання у забезпеченні економічного зростання. Фактори посилення процесів глобалізації. Фундаментальні принципи економічної політики в епоху економіки знань.

Сучасні наукові пріоритети України. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Сучасні наукові пріоритети України. Міжнародна науково-технічна співпраця України. Міжнародні програми розвитку науково-технічної співпраці між Україною та Європейським Союзом. Діяльність Національної Академії Наук України. Кадрове забезпечення наукових досліджень.

Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень.

Специфіка наукового і повсякденного пізнання. Місце теорії в економічних дослідженнях. Сутність теорії та її зв'язок із практикою. Наукові підходи економічних досліджень. Об'єкт і предмет наукового пізнання.

Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи. Сутність понять і категорій методології наукових досліджень. Методологія і методи наукового пізнання. Характеристика методів наукового пізнання. Загальні методи наукових досліджень. Спеціальні методи економічних досліджень. Прикладні аспекти наукового дослідження.

Тема 3. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності.

Процес наукового дослідження: види, характеристики, рівні. Визначення прикладного завдання (проблеми) та вимоги до теми дослідження. Проблематика наукових досліджень. Визначення мети і завдань наукового дослідження. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження. Основні методики планування наукового дослідження.

Послідовність та етапи виконання наукових досліджень. Процес наукового дослідження та його характеристика. Вибір теми та реалізація наукового дослідження. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу. Конкретно-наукові (емпіричні) методичні прийоми та їхні процедури у дослідженні економіки. Методика дослідження, її зміст і принципи розробки. Інформаційна база наукового дослідження, документальні джерела інформації та використання їх у наукових дослідженнях. Методика роботи над друкованими літературними джерелами.

Особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт та проблеми оцінки ефективності НДР. Фактори, складові та критерії ефективності науково-дослідних робіт. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність. Показники економічної ефективності науково-дослідних робіт. Резерви та шляхи підвищення ефективності науково-дослідних робіт.

Тема 4. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти.

Навчально-дослідна та науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Індивідуальне завдання та реферат як форма навчальної та науково-дослідної роботи. Виконання курсових і кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» як форма науково-дослідної роботи з навчальної дисципліни.

Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Зміст ідеї та плану роботи. Структурні елементи магістерської роботи. Застосування проектного підходу як фахова доцільність кваліфікаційних робіт зі спеціальності «Підприємництво та торгівля».

Тема 5. Аналітичні технології у наукових дослідженнях. Аналіз бізнес-середовища та діяльності підприємницьких структур.

Види аналізу та їх характеристика. Методи аналітичної діяльності. Сутність експерименту, етапи підготовки та загальні вимоги до проведення. Зміст планування експерименту, аналіз його результатів. Комп'ютерні технології та інструментарій у наукових дослідженнях.

Використання результатів дослідницько-інноваційної діяльності для розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва та торгівлі. Аналіз стану та трендів трансформації світової економіки, кон'юнктури світових, національних і регіональних товарних ринків та ринків послуг. Аналіз діяльності підприємницьких структур. Об'єкт управління як складна відкрита система, аналіз цілей об'єкту управління. Системний підхід у стратегічному управлінні підприємницькими структурами.

Бізнес середовище: класифікація, характеристика, структура, розвиток, діагностика. Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища. Оцінка впливу факторів бізнес-середовища на підприємство. Аналіз ринку в умовах конкуренції. Аналіз ефективності бізнес-процесів, розрахунок прогностичних оцінок, розробка бізнес-моделей розвитку підприємств. Застосування основних положень теорій для виявлення природи проблем у практичній діяльності суб'єктів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, їх аналізу та системного розв'язання. Обґрунтування основних напрямів стратегічної діяльності суб'єктів підприємництва та торгівлі для забезпечення їх розвитку з урахуванням інноваційних та інвестиційних процесів.

Тема 6. Моделювання в наукових дослідженнях.

Загальні відомості про моделювання систем. Класифікація методів математичного моделювання. Сутність економіко-математичного моделювання і його роль у наукових дослідженнях. Основні постулати моделювання та методи моделювання систем. Співвідношення між моделлю та системою.

Основні функції моделі. Передумови для розробки моделі, основні етапи побудови моделі. Класифікація моделей та вимоги до них. Найбільш поширені системно-методологічні підходи до моделювання. Застосування інструментарію економіко-математичного моделювання, інформаційних технологій та їх застосування в процесі прогнозування процесів розвитку підприємницьких та торговельних структур.

Тема 7. Формулювання наукової новизни та практичного значення отриманих результатів.

Упровадження результатів закінчених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати НДР, місце і форми їх застосування. Порядок упровадження результатів НДР у практику діяльності підприємств. Дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій, положень.

Підготовка та направлення в різні органи пропозицій за темою досліджень.

Особливості перевірки на практиці теоретично побудованих результатів дослідження. Поняття «Довідка про практичне використання результатів дослідження», її структура та зміст. Патентування та депонування результатів дослідження. Зміст, структура та обсяг матеріалів, які необхідні для оформлення патентування та депонування результатів дослідження.

Тема 8. Оформлення та оприлюднення результатів наукових досліджень. Захист та комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.

Види викладу науково-дослідної продукції. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Методика підготовки та оформлення наукової статті. Зміст та особливості оформлення тез і матеріалів доповідей. Форми звітності при науковому дослідженні. Зміст та особливості оформлення наукового звіту. Реферативний виклад матеріалу. Визначення обсягу наукових праць. Види апробації наукових досліджень. Цілі, принципи та методи апробації наукового дослідження. Особливості участі в наукових конференціях, симпозіумах, виступів на засіданнях у різних видах заходів наукового співтовариства.

Винахідництво та розвиток наукової творчості, методи стимулювання інноваційного мислення. Раціоналізаторські пропозиції. Розробка стартапів. Розвиток інноваційного підприємництва.

Поняття, об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Національна і міжнародна системи законодавства у сфері інтелектуальної власності. Управління правами інтелектуальної власності. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності. Мета і основні способи комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Моніторинг та аналіз комерційного потенціалу результатів науково-дослідної діяльності. Економічна ефективність використання об'єктів інтелектуальної власності.

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання (ЗФН)			
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 « Методологія прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі »									
		1 семестр				1 семестр			
1	Наука та наукові дослідження у сучасному світі	11	2	2	7	10	-	-	10
2	Методологія і методи наукових досліджень	11	2	2	7	13	2	-	11
3	Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності	11	2	2	7	15	2	2	11
4	Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти	11	2	2	7	10	-	-	10
5	Аналітичні технології у наукових дослідженнях Аналіз бізнес-середовища та діяльності підприємницьких структур	11	2	2	7	13	-	2	11
6	Моделювання в наукових дослідженнях	11	2	2	7	13	2	-	11
7	Формулювання наукової новизни та практичного значення отриманих результатів	11	2	2	7	13	-	2	11
8	Оформлення та оприлюднення результатів наукових досліджень. Захист та комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності	11	2	2	7	10	-	-	10
9	Домашнє завдання	8	-	-	8	-	-	-	-
10	Модульна контрольна робота №1	9	1	1	7	-	-	-	-
11	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8
Усього за модулем №1		105	17	17	71	105	6	6	93
Усього за навчальною дисципліною		105	17	17	71	105	6	6	93

2.4. Домашнє завдання / Контрольна (домашня) робота (ЗФН)

Метою домашнього завдання / контрольної (домашньої) роботи для здобувачів ЗФН є встановлення поточного рівня відповідності опанованих ними під час самостійної роботи результатів навчання програмним результатам навчання, визначеним для даної дисципліни освітньо-професійною програмою.

Завдання для виконання розробляються автором робочої програми у співпраці (зокрема, співавторстві) з науково-педагогічними працівниками, які забезпечують викладання навчальних дисциплін, що пов'язані з даною дисципліною міждисциплінарними зв'язками. Відповідні навчально-методичні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, своєчасно індивідуально доводяться до відома здобувачів вищої освіти, виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання домашнього завдання / контрольної (домашньої) роботи - до 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки підсумкової контрольної роботи

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи, розробляється провідними викладачами кафедри відповідно до робочої програми та доводяться до відома здобувачів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання.

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

– методи проблемно-розвиваючого навчання, які ґрунтуються на принципах цілеспрямованості, використанні показового, діалогічного, евристичного, дослідницького та програмованого методів;

– інтерактивні методи навчання (метод групової роботи, синектика, дискусії, метод проєктів), які сприяють розвитку творчої та пізнавальної діяльності в контексті спрямованості навчальної дисципліни на формування у здобувачів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі методології прикладних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі;

– методики тренінгового навчання у вигляді виконання пошукових, розрахункових та творчих завдань з використанням сучасних інформаційних технологій, роботи з базами бібліографічних, статистичних та інших видів даних, що використовується, зокрема, при виконанні контрольної (домашньої) роботи (ЗФН);

– елементи технологій дистанційного навчання з використанням засобів комп'ютерної техніки, телекомунікацій та веб-технологій.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, проведенні семінарів-дискусій, ділових ігор, роботі з навчальною літературою, аналізі ситуаційних вправ, бізнес-симуляцій, аналізі та вирішенні задач оцінювання та нейтралізації підприємницьких ризиків.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.

3.2.2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.

3.2.3. Євтушенко М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.

посіб. / М. Євтушенко, М. Хижняк. К. : ЦУЛ, 2019. 350 с.

3.2.4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень / А. Конверський. К. : ЦУЛ, 2019. 352 с.

3.2.5. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : Алерта, 2019. 492 с.

3.2.6. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навчальний посібник. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

3.2.7. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець [та ін.] ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

3.2.8. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень : навч. посіб. / В. Г. Бодров, Л. Л. Лазебник, С. В. Онишко [та ін.] ; Ун-т держав. фіскал. служби України ; за заг. ред. О. А. Шевчука. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2020. 324 с.

3.2.9. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Презентація наукових результатів: навч. посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. 300 с.

Допоміжна література

3.2.10. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.

3.2.11. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

3.2.12. Костюкевич В.М., Шинкарук О. А., Воронова В. І., Борисова О. В. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступенями магістра та доктора філософії [Текст] : навчальний посібник. Київ : КНТ, 2018. 634 с.

3.2.13. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко [та ін.] ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

3.2.14. Стеценко М.С., Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності [Текст] : навчально-практичний посібник. Київ : Ліра-К, 2018. 208 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернет

3.3.1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII. <http://www.rada.gov.ua>

3.3.2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. <http://www.rada.gov.ua>

3.3.3. Офіційний портал Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>

3.3.4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://mon.gov.ua/>

3.3.5. Офіційний сайт Державної служби статистики України: www.ukrstat.gov.ua

3.3.6. Бібліотеки в Україні: <http://www.library.univ.kiev.ua>

3.3.7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Вид навчальної роботи	Модуль №1	
	1 семестр	1 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях: - відповіді на теоретичні питання (7 зан. х 4 б. = 28 б.) - розв'язання завдань та проблемних ситуацій, виконання тестових завдань (7 зан. х 4 б. = 28 б.)	58	50
Підготовка доповідей та презентацій на дискусійні теми	22	-
Виконання домашнього завдання	10	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 здобувач має набрати не менше</i>	54 балів	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	10	-
Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	20
<i>Підсумкова семестрова залікова контрольна робота ЗФН</i>	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. В випадку диференційованого заліку підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 2).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки здобувача, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.**

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Додаток 1

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно

48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)